

กฎหมายล้มละลาย

การบรรยายครั้งที่ ๑๑ และ ๑๒

โดย อาจารย์ ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

วันอังคารที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ณ เนติบัณฑิตยสภา

ภาษาอังกฤษ สำหรับ นักกฎหมาย

English for Lawyers

สำหรับนิสิตนักศึกษากฎหมายทุกระดับรวมทั้งชั้นเนติบัณฑิตและ
ผู้เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการ
ผู้ช่วยทุกสนาม

ดร.กนก จุลมนต์
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ 5)

การพิมพ์ครั้งที่ 5 ผู้เขียนทั้งสองได้เพิ่มเติมเนื้อหา ได้แก่

- 1) ข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ 75 (สอบ 9 เมษายน 2566)
- 2) ข้อสอบการอ่านจับใจความผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบ 15 กรกฎาคม 2566)
- 3) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยอัยการผู้ช่วย (สนามใหญ่) (สอบ 29 เมษายน 2566)
- 4) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษอัยการผู้ช่วย (สนามใหญ่) (สอบ 29 เมษายน 2566)
- 5) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 4 มีนาคม 2566) และ
- 6) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 4 มีนาคม 2566)

ทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเดิมจากการพิมพ์ครั้งก่อน ๆ และเพิ่มเติมข้อสังเกต
และเทคนิคในการทำข้อสอบตามระเบียบคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการสมัคร
การสอบคัดเลือก และการทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วย
ผู้พิพากษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567 (มีผลใช้บังคับ 20 มกราคม 2567) ด้วย

ผู้เขียนทั้งสองคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการ
ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายที่มีส่วนช่วยให้ นิสิต นักศึกษา และผู้เตรียมตัวสอบ
วิชาภาษาอังกฤษในสนามต่างๆ สามารถทำคะแนนสอบข้อนี้ได้ดีและสอบผ่านการสอบคัดเลือก
หรือการทดสอบความรู้ในสนามต่างๆ ตามที่ใช้หนังสือเล่มนี้ตั้งเป้าหมายไว้

ดร.กนก จุลมนต์ และ ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
กุมภาพันธ์ 2567

ตารางการบรรยาย สมัยที่ ๗๖

~~ครั้งที่ ๑๑ และ ๑๒~~

~~วันอังคารที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ เวลา ๑๒.๓๐ – ๑๖ น.~~

~~ครั้งที่ ๑๓ วันศุกร์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๘ – ๘.๔๐ น.~~

~~ครั้งที่ ๑๔ วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๒๐ – ๑๖ น.~~

~~ครั้งที่ ๑๕ วันศุกร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๒.๓๐ – ๑๔.๑๐ น.~~

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ):

เหตุในการขยายระยะเวลาขึ้นคำขอรับชำระหนี้ตามกฎหมาย

ม. ๕๑/๑; ม. ๕๒

- ต้องพิจารณา ม.๑๕ และ ๑๐๕ (๓) ประกอบ
(๓๖๑/๑๑ โรงเรียนอนุบาล และ ๖๕๓๕/๓๔)
- เจ้าของที่แท้จริงมี ๒ ทางเลือก คือ ต้องร้องข้คดีทรัพย์ตาม ม. ๑๕๘
หรืออาจจะมายื่นคำขอรับชำระหนี้ตาม ม. ๕๒
- ม. ๑๑๕
- ม. ๑๒๒ + ม. ๒๒(๑) เช่น สิทธิตามส.จะชื้อจะขาย (๒๖๓๔/๓๕)

ม. ๕๓ คู่ ม. ๒๕ และ ๒๒ (๓) ประกอบ

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

ม. ๕๓ คู่ ม. ๒๕ ประกอบ: ศาลฎีกาแปลความว่าเป็นดุลพินิจของจพท. ที่จะเชื่อว่าคดีที่ค้างพิจารณาหรือไม่ก็ได้

- ผู้ร้องยื่นฟ้องจล.กับพวกเป็นคดีแพ่ง ระหว่างพิจารณาศาลได้มีคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาด จพท.ยื่นคำแถลงต่อศาลในคดีแพ่งว่า จพท. ไม่ขอเชื่อว่าคดีแทนจล. ขอให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลย ผู้ร้อง แถลงคัดค้าน ขอให้ดำเนินคดีต่อไป ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการ พิเคราะห์ต่อไปตามคำคัดค้านของผู้ร้อง ย่อมมีผลเท่ากับศาล ไม่อนุญาตตามคำแถลงของจพท. กรณีดังกล่าวย่อมถือได้ว่าจพท. ได้เชื่อว่าคดีแทนจล.แล้ว (๑๕๑๖/๓๔)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๖๔/๒๕๕๓

- ...การที่ศาลเห็นว่าเจ้าหนี้ฟ้องทราบว่าจำเลยที่ ๒ ถูกศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และพ้นกำหนดเวลาที่ จห.จะขอรับชำระหนี้แล้ว การจำหน่ายคดีในส่วนของ จล. ๒ จะทำให้จห.ได้รับความเสียหาย จึงให้ยกคำร้องที่ไม่ประสงค์จะเข้าว่าคดีแทนจำเลยที่ ๒ ของจพท. เสีย มีผลเท่ากับว่าจพท. ได้เข้ามาว่าคดีแทนจำเลยที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๒๕ แล้ว...

เงื่อนไข้อหรือคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ที่จะมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้

(ม.๕๔) พิจารณา ม. ๒๔ ประกอบ

- หนี้เกิดได้จากทั้งนิติกรรมและนิติเหตุ
- มีปัญหาว่า หลังจากที่ถูกหนี้ถูกพท.ในคดีล้มแล้ว ถ้ามีหนี้ที่เกิดขึ้นโดยนิติเหตุซึ่งถูกหนี้ต้องรับผิดชอบ เจ้าหนี้เหล่านั้นจะทำอย่างไร?
- ปัญหานี้เกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายเป็นเจ้าของที่ดิน ทรัพย์ที่ยึดขายไม่ได้จนกว่าศาลจะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย แต่เจ้าของที่ดินมีภาระที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ตามพรบ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๕ (เดิม) มาตรา ๗ กรุงเทพมหานครมีอำนาจแจ้งให้จพท.ชำระภาษีบำรุงท้องที่แทนลูกหนี้ (ลูกหนี้แม้จะถูกพิทักษ์ทรัพย์ก็ไม่ได้รับยกเว้นที่จะไม่ต้องเสียภาษี) (๒๔๕๕/๓๓) 7

เงื่อนไขหรือคุณสมบัติของเจ้าหนี้ ที่จะมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ (ม.๕๔) (ต่อ)

- จพท.ต้องเอาเงินในกองทส.ชำระหนี้ภายในเต็ม ๑๐๐%
- การเกิดขึ้น โดยผลของกฎหมายเช่นนี้เป็นอำนาจของจพท.จะต้องดำเนินการแทนลูกหนี้ เมื่อจพท. ดำเนินการโต้แย้งสิทธิของจก. เกี่ยวกับภายในรายนี้ โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องให้รับผิดชอบได้ (๓๓๔/๒๕๓๔)
- หนี้ละเมิด: แม้หากการกระทำของลูกหนี้จะเป็นการละเมิดต่อโจทก์ แต่หนี้ดังกล่าวก็เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว โจทก์ไม่อาจนำมายื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายตาม ม. ๒๗, ๕๑ และ ๕๔ โจทก์ชอบที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นจำเลยโดยตรง จก.จะฟ้องจพท.เป็นจล.แทนลูกหนี้หาได้ไม่ (๔๘๕๑/๔๕)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๐๕-๓๔๐๗/๒๕๕๔

(ข้อสอบสมัย ๖๖)

ศาลล้มมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. ๑ เด็ดขาด โดยหาได้มี
บทกฎหมายใดบัญญัติว่าลูกจ้างของลูกหนี้หมดสิทธิที่จะทำงาน
ให้ลูกหนี้ต่อไปไม่ แม้ค่าจ้างค้างจ่าย สิ้นจ้างแทนการบอกกล่าว
ล่วงหน้า และค่าชดเชยที่กฎหมายแรงงานบังคับให้จำเลยที่ ๑
ต้องจ่ายให้ โจทก์ทั้งสามจะเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่ง
พิทักษ์ทรัพย์ของ ล. ๑ เด็ดขาด และไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้
จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการทรัพย์สินของจำเลยที่ ๑ จึงมีหน้าที่
ต้องเอาเงินของจำเลยที่ ๑ จ่ายแทนจำเลยที่ ๑ โจทก์ทั้งสามย่อมมี
อำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง

ข้อสอบ สมัย ๖๖: ศาลล้มมีคำสั่งพทของบริษัทอุคมสินทรัพย์ จำกัด ลูกหนี้ได้ขาดเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ แต่นายคำลูกจ้างยังคงทำงานที่บริษัทลูกหนี้ตลอดมาจนถึงวันที่ ๓๑ พ.ค. ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่จพท.ของลูกหนี้บอกเลิกการจ้าง ต่อมานายคำยื่นคำร้องต่อจพท. ขอให้ชำระค่าจ้างค้างจ่ายของเดือนม.ค. ถึง พ.ค. ๒๕๕๕ รวม ๕ เดือน เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท จพท.สอบสวนแล้วมีคำสั่งว่า ลูกหนี้ถูกพทคข. ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธ.ค. ๕๔ ย่อมหมดอำนาจที่จะดำเนินกิจการของตนอีกต่อไป นายคำหมดสิทธิที่จะทำงานให้ลูกหนี้ อีกทั้งค่าจ้างค้างจ่ายดังกล่าวเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ จึงไม่อาจนำมาขอรับชำระหนี้ได้ ให้ยกคำร้องของนายคำ

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของจพท.ดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

การที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของบริษัทลูกหนี้เด็ดขาดทำให้ลห. หมดอำนาจที่จะดำเนินกิจการของตนเองอีกต่อไป แต่เจพท. ของลห. ย่อมมีอำนาจที่จะจัดการหรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้ กิจการของลห. ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปตามม. ๒๒ (๑) และ ๒๔ โดยหาได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติว่าลูกจ้างของลห. หมดสิทธิที่จะทำงานให้ลห. ซึ่งเป็นนายจ้างต่อไปไม่ แม้ค่าจ้างค้างจ่าย ดังกล่าวจะเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ อันไม่อาจขอรับชำระหนี้ตาม ม. ๕๑ และ ๕๔ ได้ก็ตาม... →

ธงคำตอบ (ต่อ)

การที่นายดำยังคงทำงานที่บริษัท ลห.หลังจากลห.ถูกพิทักษ์
ทรัพย์ได้ขาดอีกนาน ๕ เดือน จนถึงวันที่จพท.บอกเลิกการจ้าง
เมื่อ จพท. เป็นผู้จัดการกิจการและทรัพย์สินแทนลูกหนี้ แล้วมี
หนี้ตามกฎหมายที่ต้องจ่ายเกิดขึ้น จพท.จึงมีหน้าที่ต้องเอาเงินจาก
กองทรัพย์สินของลห.ชำระค่าจ้างค้างจ่ายแก่นายดำ ดังนั้น
คำสั่งของจพท.ที่ยกคำร้องของนายดำจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(ฎ.๓๔๐๕-๓๔๐๗/๕๔)

เงื่อนไขหรือคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ ที่จะมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ (ม.๕๔)

- ประเด็นเช็คลงวันที่ล่วงหน้า ถ้าได้มีการส่งจ่ายเช็คและส่งมอบให้แก่จ.ก่อนที่ล.จะถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ถือได้ว่ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ล.รับเงินไปและมอบเช็คลงวันที่ล่วงหน้า (๘๖๕/๑๐ (ประชุมใหญ่))
- ประเด็นหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งตัดสินหลังวันพิทักษ์ทรัพย์ แต่คำพิพากษานั้นได้แสดงถึงมูลหนี้เดิมอยู่แล้วว่าเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ย่อมถือได้ว่าหนี้ตามคำพิพากษาเกิดก่อน (๑๓๘๔/๒๕ (ประชุมใหญ่)) + ค่าฤชาธรรมเนียม [หน้า ๒๐๑-๓]

- ป.วิ.พ. มาตรา ๑๖๑ ให้คู่ความฝ่ายที่แพ้คดีเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง
- เพราะฉะนั้นเมื่อศาลมีคำพิพากษา วรรคสุดท้ายของคำพิพากษาจะมีถ้อยคำว่า ...กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทน โจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ...
- ความรับผิดชอบเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๖๑ เกิดขึ้นในวันที่ศาลมีคำพิพากษา เมื่อศาลพิพากษาหลังจากลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมส่วนนี้ก็นำมาขอรับชำระไม่ได้ (๕๓๐๒/๓๓)

ถ้าหนี้นั้นเข้าเงื่อนไขของม. ๕๔(๑) หรือ (๒) ก็นำมาขอรับชำระหนี้ไม่ได้

- หนี้ที่ฟ้องร้องบังคับเป็นคดีแพ่งไม่ได้ก็นำมาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไม่ได้ เช่น การเช่าอสังหาริมทรัพย์ (ปพพ.ม.๕๓๘) กู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไป (ม.๖๕๓) คำประกัน (ม.๖๘๐ ว.สอง)
- ศ.ฎีกาวินิจฉัยว่าหนี้ที่ขาดอายุความแล้วนำมาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไม่ได้ตาม ม. ๕๔ (๑) (๓๑/๒๒ และ ๑๘๒๒/๖๐)
- สำหรับชั้นขอรับชำระหนี้ตาม ม.๕๔ แม้ลูกหนี้ไม่ได้ให้การต่อสู้ในชั้นพิจารณาคดีล้มละลายก็ยังมีสิทธิยกชั้นต่อสู้ในชั้นตรวจคำขอรับชำระหนี้ตามม.๑๐๔ (เดิม) หรือชั้นพิจารณาและทำความเข้าใจคำขอรับชำระหนี้ตามม.๑๐๕ (เดิม) ได้ จพท.เองก็ต่อสู้แทนลห. โดยอาศัยอำนาจตามม. ๒๒(๓), ๑๐๕ (เดิม) เสนอศาลให้ยกคำขอรับชำระหนี้ได้เช่นเดียวกัน (๒๐๐๓/๒๕๒๘ (ประชุมใหญ่) และ ๓๕๖๐/๒๕๔๖)

- หนีตามคำพิพากษาที่ล่วงเลยระยะเวลาบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๗๑ (เดิม) ต้องห้ามมิให้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตาม ม. ๕๑ (๑๖๑๕/๓๔)
- ถ้าวท.ฟ้องคดีแพ่งหรือคดีล้มก็ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง ระยะเวลาที่ล่วงไปก่อนนั้นไม่นับเข้าในอายุความตาม ม.๑๕๓/๑๕ ไม่ต้องห้ามตาม ม. ๕๔(๑) (๕๓๕๘/๕๘)

ม.๕๔ (๒)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๒. การขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้มีประกัน

(ม. ๖ นิยาม “เจ้าหนี้มีประกัน”)

ม. ๕๕ ให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหนี้มีประกันว่าจะไม่ขอรับชำระหนี้ก็ได้ แต่ก็จะมีสิทธิเฉพาะเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเท่านั้น

- จห.มีประกันต้องประเมินราคาทรัพย์สินหลักประกันดูว่าคุ้มหนี้หรือไม่
- ต้องเป็นหลักประกันที่ลูกหนี้ได้ให้ไว้ก่อนลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ โดยเน้นเรื่องเวลา ต่างจาก ม. ๕๔ ซึ่งใช้คำว่าก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ (๒๕๖๘/๒๒)
- ถ้าวล.เอาทส.ไปจดทะเบียนจำนองหลังจากถูกพท.แล้ว เป็นการฝ่าฝืน ม. ๒๔ นิติกรรมจำนองเป็นโมฆะ (๔๘๕๑/๔๕ และ*๒๑๘/๕๕*)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

จ.ห.มีประกันซึ่งไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มมีช่องทางที่จะได้รับชำระหนี้คืน ดังนี้

๑. ฟ้องลห.เป็นคดีแพ่งเพื่อบังคับแก่ทส.อันเป็นหลักประกัน (๒๘๒๘/๒๔)
๒. ขอให้จพท.ยึดทส.อันเป็นหลักประกันออกขายนำเงินมาชำระหนี้ (๓๓๕๒/๒๕๔๐) [ยื่นคำร้องขอบังคับบุริมสิทธิจากทรัพย์หลักประกันตามม.๘๕] //ตาม ม. ๘๕ กำหนดให้จพท. ตรวจสอบทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเท่านั้น มิได้บังคับให้จพท. ต้องดำเนินการตามที่จ.ห.มีประกันขอให้ยึดและขายทส.อันเป็นหลักประกันเสมอไป //การตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๘๕ นั้น จพท.จะกระทำด้วยการสอบสวนหรือขอมติที่ประชุมเจ้าหน้าที่ (๘๔๔๓/๒๕๔๓), ๖๕๑๘/๕๐, *๓๗๗๘/๖๐*)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๔๗/๒๕๖๖

โจทก์เป็นเจ้าหนี้มีประกันเหนือทรัพย์สินซึ่งจำนองของ น. ย่อมมีสิทธิเลือกที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายที่ น. ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่โจทก์จะเห็นสมควรว่าวิธีการใดจะเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่โจทก์มากกว่ากัน หากโจทก์ไม่ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายเพราะเห็นว่าหลักประกันที่มีอยู่นั้นคุ้มกับจำนวนหนี้ โจทก์ก็ยังคงครองสิทธิจำนองเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันอยู่ในลำดับเดิมต่อไป เมื่อโจทก์ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีที่ น. ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด โจทก์ย่อมมีสิทธินำหนี้ที่ น. มีต่อโจทก์มาฟ้องบังคับจำนองในคดีแพ่งได้เอง โดยหาจำต้องขอบังคับบุริมสิทธิตาม พรบ.ล้มฯ ม.๕๕ หรือต้องขอมติที่ประชุมเจ้าหนี้ก่อนไม่...

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๔๗/๒๕๖๖

เมื่อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างทรัพย์จำนองเป็นทรัพย์ที่ น. มีมาก่อน
ล้มละลายและไม่ปรากฏว่ากรรมการเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบให้สิทธิใน
ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๑๔๕ (๓) จึงเป็นทรัพย์สินของ น.
ในคดีล้มละลายอยู่ในอำนาจจัดการของจำเลยซึ่งเป็น จพท. (ม.๒๒)
โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในฐานะจพท.ของ น. เป็นคดีนี้ได้

ฎ. ๖๕๑๘/๒๕๕๐

การที่จพท.ผู้คัดค้านนำเรื่องของผู้ร้องเข้าที่ประชุมเจ้าหน้าที่จึงมีอำนาจ
กระทำได้ เมื่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่ประสงค์จะดำเนินการกับทรัพย์สินอัน
เป็นหลักประกัน ทั้งไม่ปรากฏว่าทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเฉพาะ
ส่วนของลูกหนี้มีราคามากกว่าจำนวนหนี้ การที่ผู้คัดค้านไม่ดำเนินการ
เกี่ยวกับที่ดินซึ่งผู้ร้องรับจำนองไว้จึงชอบแล้ว

- จพท.ไม่มีอำนาจออกคำสั่งว่าให้ได้รับชำระหนี้หรือไม่ ตามม.๘๕
(๑๐๔๒๘/๕๓)

* ฎ. ๓๓๓๘/๒๕๖๐ *

เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ที่ ๒ เด็ดขาด ผู้คัดค้านแต่เพียงผู้เดียวมีอำนาจในการรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามม.๒๒ ซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ ๒ ที่ผู้คัดค้านมีอำนาจดำเนินการคือ ทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ตามม. ๑๐๘ ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินทั้งหลายอันลูกหนี้มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายตามม.๑๐๘(๑) ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้รายใดหรือไม่ ผู้คัดค้านย่อมมีอำนาจรวบรวมทรัพย์สินดังกล่าวของลูกหนี้เข้ากองทรัพย์สินเพื่อจัดการได้ เว้นแต่จะเป็นกรณีตามม. ๑๑๐ การที่ผู้คัดค้านจะสละสิทธิไม่ดำเนินการกับทรัพย์สินใดของลูกหนี้ได้ต้องปรากฏว่า ผู้คัดค้านได้รับความเห็นชอบจากกรรมการเจ้าหนี้ตามม. ๑๔๕ แล้ว...

* ฎ. ๓๓๓๘/๒๕๖๐* (ต่อ)

ที่ดินแปลงพิพาทเป็นทรัพย์สินที่ลูกหนี้ที่ ๒ มีมาก่อนล้มละลาย และ
ไม่ปรากฏว่ากรรมการเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบให้ผู้คัดค้านสิทธิในที่ดิน
ดังกล่าว ผู้คัดค้านจึงยังคงมีหน้าที่ในการรวบรวมจัดการทรัพย์สิน
ดังกล่าว โดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะเป็นหลักประกันของเจ้าหนี้และ
ราคาทรัพย์สินมีมูลค่าน้อยกว่าภาระหนี้หรือไม่ เมื่อผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้มี
ประกันซึ่งมีสิทธิเหนือหลักประกัน โดยไม่จำเป็นต้องขอรับชำระหนี้ในคดี
ล้มละลายตามม.๕๕ เลือกใช้สิทธิยื่นคำร้องขอให้ผู้คัดค้านดำเนินการขาย
ทอดตลาดทรัพย์สินจำนองแทนการใช้สิทธิบังคับคดีในคดีแพ่ง ผู้คัดค้าน
จำเป็นต้องรับคำร้องดำเนินการสอบสวนสิทธิของผู้ร้องและยึดทรัพย์สินจำนอง
ขายทอดตลาดต่อไป

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

ม. ๘๖ ในกรณีเจ้าหนี้มีประกันจะขอรับชำระหนี้

- เงื่อนไขสำคัญคือ ความในวรรคสุดท้ายของม.๘๖ คือ จะต้องเป็นเจ้าหนี้มีประกันที่มีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้ทั้งจากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันและทรัพย์สินอื่นของลห. ได้ด้วย (๑๕๔๔๒/๕๘)
 - เหมือนหลักเกณฑ์ ม. ๑๐ (๑); และ
 - ดู ปพพ. ม. ๗๒๗/๑ ประกอบ [ตัวบทยู่หน้าถัดไป]
- จห.มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ ๔ วิธี
- ม. ๘๖ (๔) วิธีการนี้จห.มีประกันมีความประสงค์ที่จะเอาทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันเป็นของตนเอง

มาตรา ๗๒๓/๑ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ผู้จ้างซึ่งจ้าง
ทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ ไม่ต้องรับ
ผิดในหนี้้นเกินราคาทรัพย์สินที่จ้างในเวลาที่ยังค้างจ้างหรือเอา
ทรัพย์สินจ้างหลุด

ข้อตกลงใดอันมีผลให้ผู้จ้างรับผิดชอบเกินที่บัญญัติไว้ใน
วรรคหนึ่ง หรือให้ผู้จ้างรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน ข้อตกลงนั้นเป็น
โมฆะ ไม่ว่าข้อตกลงนั้นจะมีอยู่ในสัญญาจ้างหรือทำเป็นข้อตกลง
ต่างหาก ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นกรณีที่นิติบุคคลเป็นลูกหนี้และบุคคลผู้มีอำนาจ
ในการจัดการตามกฎหมายหรือบุคคลที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินงาน
ของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้จ้างทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้้น
ของนิติบุคคลและผู้จ้างได้ทำสัญญาค้ำประกันไว้เป็นสัญญาต่างหาก

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- หากจห.มีประกันเลือกใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ตาม ม. ๕๖ ต้องยื่นคำขอฯ ภายใน ๒ เดือน ตาม ม. ๕๑
- จห.มีประกันเลือกใช้สิทธิตามม.๕๕ หรือ ๕๖ ได้มาตราใดมาตราหนึ่ง เพียงมาตราเดียว(๑๗๑๑/๓๕, *๒๖๐๘/๕๘* [พช.๘/๒/๖๓],*๕๓๖๘/๖๐*)
- เมื่อผู้ร้องซึ่งเป็นผู้รับจ้างเองเลือกที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มตาม ม.๕๖(๓) และศ.ฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุด ไม่อนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ผู้ร้องจึงต้องผูกพันในผลของคำพิพากษาของศาล ดังกล่าว ผู้ร้องจึงไม่อาจยื่นคำร้องตามม.๕๕ เพื่อขอให้ผู้คัดค้านบังคับจ้างเองที่คืนดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องในคดีล้มได้อีก และชอบที่ผู้ร้องจะไปดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาในคดีแพ่งตามสิทธิที่ผู้ร้องมีอยู่เดิม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๒๕/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่)

ผู้ร้องใช้สิทธิในฐานะเจ้าหนี้จำนองตาม ปพพ. ขอรับเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองที่ จพท.ผู้คัดค้านได้ยึดไว้ตาม ปวิพ.ม.๓๒๔ เนื่องจากผู้คัดค้านได้ดำเนินการยึดทรัพย์สินจำนองหลักประกันที่ผู้ร้องอ้างว่าเป็นของผู้ร้องเข้ากองทรัพย์สินของจำเลยที่ ๒ ผู้ร้องไม่อาจดำเนินการบังคับสิทธิเรียกร้องโดยการดำเนินคดีแพ่งได้ ประเด็นแห่งคดีนี้มีว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้จำนองมีสิทธิได้รับเงินจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองที่ผู้คัดค้านยึดไว้ในคดีนี้ตาม ปวิพ.ม.๓๒๔ หรือไม่ แตกต่างกับคำร้องในคดีหมายเลขแดงที่ สล.๓/๒๕๖๒ ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้องที่ไม่อาจใช้สิทธิขอรับชำระหนี้จำนองเหนือที่ดินหลักประกันตามพรบ.ล้มฯม. ๕๕ เนื่องจากเจ้าหนี้เดิมได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๕๖(๓) แล้ว คำร้องของผู้ร้องคดีนี้ไม่เป็นคำร้องซ้ำ...

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๒๕/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่)

คดีนี้ผู้ร้องซึ่งรับ โอนสิทธิเรียกร้องของจำเลยที่ ๒ และบุริมสิทธิ
จำนองเหนือที่ดินหลักประกันจากเจ้าหนี้เดิมยื่นคำร้องเพื่อขอใช้สิทธิ
ในฐานะเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิจำนองเหนือที่ดินที่จพท.ผู้คัดค้านได้ยึดไว้
เพื่อนำออกขายทอดตลาด เป็นการ ใช้สิทธิที่ผู้ร้องมีอยู่ตาม ปพพ.ม.
๓๒๕ และปวิพ.ม.๓๒๔ ตามคำสั่งของศาลล้มละลายในคำขอรับ
ชำระหนี้ของเจ้าหนี้เดิมที่ให้เจ้าหนี้สามารถคงใช้บุริมสิทธิที่มีในทาง
แพ่งเหนือทรัพย์สินจำนองต่อไป เช่นนี้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อขอให้
ศาลบังคับตามสิทธิในทางแพ่งของผู้ร้องได้ในกรณีที่ผู้คัดค้านทำการ
ขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองไปโดยปลอดจำนอง

ปปพ. มาตรา 745 ผู้รับจ้างจะบังคับจ้างแม่เมื่อหนี้ที่ประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจ้างเกินกว่าห้าปีไม่ได้

ป.วิ.แพ่ง มาตรา 324 บุคคลใดมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ หรือได้รับส่วนแบ่งจากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาด หรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้โดยอาศัยอำนาจแห่งทรัพย์สิน บุริมสิทธิ สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่นซึ่งบุคคลนั้นมีอยู่เหนือทรัพย์สินหรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นตามกฎหมาย ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เป็นผู้รับจ้างทรัพย์สินหรือเป็นผู้ทรงบุริมสิทธิเหนืออสังหาริมทรัพย์อันได้จดทะเบียนไว้ บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายหรือจำหน่าย ขอให้มีการสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ข) ในกรณีอื่น ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

ม. ๕๗ กรณีเจ้าหนี้มีประกันขอรับชำระหนี้โดยไม่แจ้งว่าเป็นเจ้าหนี้มีประกัน [ความพลั้งเผลอ vs การปกปิดเพื่อเอาเปรียบเจ้าหนี้อื่น]

ความในตอนท้ายของ ม.๕๗ ที่ว่า “โดยกำหนดให้คืนส่วนแบ่งหรือกำหนดอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร” เพราะฉะนั้นแม้คำสั่งศาลเรื่องขอรับชำระหนี้จะถึงที่สุดแล้ว ผู้ร้องอาจจะร้องขอแก้ไขข้อความในคำขอรับชำระหนี้ตามม.๕๗ ได้ จนกว่าจะได้จัดการแบ่งทรัพย์ครั้งที่สุด

(๓๔๕๑/๒๘ และ ๓๓๓๒/๓๑) (ม. ๕๗ + ๑๐๘ + ๑๓๑)

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

ม. ๕๘ ถ้าหนี้ที่ขอรับชำระได้กำหนดไว้เป็นเงินตราต่างประเทศ ให้คิดเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนในวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

ม.๕๘ ถ้าเป็นหนี้ค่าเช่าหรือหนี้อื่นซึ่งมีกำหนดระยะเวลาให้ชำระ และวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ไม่ตรงกับวันกำหนด เจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ตามส่วนจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ได้

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๓. ม. ๑๐๐ การขอรับชำระหนี้ในส่วนที่เป็นดอกเบี้ยยหรือค่าป่วยการอื่น

แทนดอกเบี้ยย [คบ.ตามสัญญา & คบ.ผิดนัด] เนื่องจากลห.มีหนี้สินล้น

พ้นตัว กฎหมายล้มละลายจึงใช้มาตรการเรื่องดอกเบี้ยยเป็นตัวช่วยลูกหนี้

อีกทางหนึ่ง โดยกำหนดให้จ.คิดดอกเบี้ยยจากลูกหนี้ได้ถึงวันที่ศาลมี

คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้น [อีกเหตุผลคือ ความแน่นอนจำนวนหนี้]

- อย่างไรก็ตาม ม. ๑๐๐ เป็นกม.ที่จำกัดสิทธิของจ.ตามหลักกม.ทั่วไป จึงต้องตีความหรือใช้กม.มาตรานี้อย่างเคร่งครัด เช่น ในกรณีที่จ.มี ประกันขอใช้สิทธิตามม. ๕๕ ไม่อยู่ในบังคับ ม. ๑๐๐ (๗๒๕/๒๔๕๕) ต้องคิดดอกเบี้ยยให้ผู้รับจำนองถึงวันขายทอดตลาด

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- ผู้ค้าประกันหรือผู้จำนองซึ่งมิได้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดพร้อมกับลูกหนี้ไม่อาจอ้างม. ๑๐๐ เพื่อให้พ้นจากค.รับผิดในเรื่องดอกเบี้ยได้ (๒๒๕/๐๖ และ ๑๘๒๕/๓๖)
- ในกรณีหุ้นส่วนผู้จัดการหรือหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบขอให้ล้มละลายตามห้างฯ ตามม. ๘๕ เนื่องจากมิใช่หนี้ส่วนตัว เจ้าหนี้คิดดอกเบี้ยได้ถึงวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ห้างฯ เท่านั้น (*๒๒๕๓/๓๒*) [หน้า ๒๔๕ ในหนังสือ]

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

๔. ม. ๑๐๑ การขอรับชำระหนี้ที่ตนเองใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลัง
- ค. ปพพ.ม. ๒๒๕ (๓) และ ๖๕๓ เรื่องรับช่วงสิทธิ และไต่เบี่ยประกอบ [ตัวบทอยู่หน้าถัดไป]
 - การใช้สิทธิไต่เบี่ยนั้น ลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันต้องชำระหนี้ให้แก่ เจ้าหนี้เสียก่อนจึงจะมาไต่เบี่ยได้
 - ม. ๑๐๑ เป็นการยกเว้นเรื่องการไต่เบี่ยตาม ปพพ.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๕ การรับช่วงสิทธิย่อมมีขึ้นด้วยอำนาจกฎหมายและย่อมสำเร็จเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ...

(๓) บุคคลผู้มีความผูกพันร่วมกับผู้อื่น หรือเพื่อผู้อื่นในอันจะต้องใช้หนี้มีส่วนได้เสียด้วยในการใช้หนี้นั้น และเข้าใช้หนี้นั้น

มาตรา ๖๕๓ ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไถ่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใดๆ เพราะการค้ำประกันนั้น

อนึ่ง ผู้ค้ำประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วย

การขอรับชำระหนี้ (ต่อ)

- ม.๑๐๑ ว.หนึ่ง ตอนท้าย บัญญัติยกเว้นไว้ดีกว่า เว้นแต่ จห.ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว
- ในทางปฏิบัติ ม. ๑๐๑ ยากที่จะมีที่ใช้
- มีปัญหาว่า ถ้า จห.มาขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว ลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันจะทำอย่างไรจึงจะป้องกันความเสียหายในอนาคตได้?
- ผู้ค้ำประกันซึ่งชำระหนี้ให้แก่ จห.ภายหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพดขลห. มีผลให้ผู้ค้ำประกันรับช่วงสิทธิของจห. ไปบังคับเอาแก่ทส.ของลห. ตาม ปพพ.ม.๒๒๘ ได้ (๕๓๖๘/๔๘ และ ๑๐๑๐๕/๕๕)